

Politechnika Wrocławska

Wydział Informatyki
i Telekomunikacji

STRUKTURY DANYCH

Projekt nr 1

Wykonali:

Filip SANOWSKI - 280062

Kacper KRUSZELNICKI - 280150

Prowadzący:

mgr. inż. Piotr NOWAK

8 kwietnia 2025

Spis treści

1	Wstęp	1
1.1	Tablica dynamiczna	1
1.2	Lista wiązana	1
2	Implementacja	1
2.1	Tablica dynamiczna	1
2.2	Lista wiązana	2
3	Badania	3
3.1	Implementacja	3
3.2	Dodawanie na początku	4
3.3	Dodawanie na końcu	5
3.4	Dodawanie na pozycji	5
3.5	Usuwanie z początku	5
3.6	Usuwanie z końca	5
3.7	Usuwanie z pozycji	5
3.8	Wyszukiwanie zadanego elementu	5
3.9	Tabele z wynikami	6
4	Wnioski	6

1 Wstęp

1.1 Tablica dynamiczna

Tablica dynamiczna to struktura danych, która choć ma określony rozmiar w trakcie tworzenia to może automatycznie zmieniać swój rozmiar gdy zajdzie taka potrzeba oraz przechowuje elementy sekwencyjnie w pamięci. Działa ona w następujący sposób: na początku zostaje tworzona tablica o podanym rozmiarze, czyli alokuje blok pamięci o podanym rozmiarze, następnie monitoruje na podstawie ilości faktycznie przechowywanych elementów (*size*) oraz całkowitej pojemności (*capacity*), w momencie w którym liczba elementów zbliża się do wartości granicznej, alokowany jest nowy większy blok pamięci, a elementy ze starej tablicy są kopiowane do nowej. Operacje takie jak *get*, i *popBack* mają złożoność obliczeniową równą $O(1)$ ponieważ dostęp do elementu jest realizowany przez indeks w czasie stałym a usuwanie z końca wymaga tylko zmniejszenia licznika. Natomiast operacje takie jak *pushBack*, *pushFront*, *pushAt*, *popFront*, *popAt*, *search* oraz *resize* posiadają złożoność obliczeniową równą $O(n)$. Dzieje się tak ponieważ wstawianie na koniec przy pojedynczych operacjach może wynieść złożoność $O(n)$ przy realokacji (gdy $size == capacity$), a reszta operacji przez przesuwanie elementów. Wszystkie przypadki zostały rozpatrzone w sposób pesymistyczny. Tablice dynamiczne swobodny dostęp w czasie $O(1)$, łatwą implementację, dobrą lokalność przestrzenną oraz fakt, że elementy są przechowywane obok siebie, lecz operacje na tablicach dynamicznych są kosztowne oraz zosatwiają niewykorzystaną pamięć.

1.2 Lista wiązana

Lista wiązana jednokierunkowa to struktura danych, która jest bardzo często wykorzystywana w informatyce. Składa się ona z połączonych ze sobą węzłów (*node*), gdzie każdy z tych węzłów zawiera dane (*data*) oraz wskaźniki do innych węzłów (*next*). Węzły są przechowywane gdziekolwiek jest wolna przestrzeń w pamięci, ponieważ nie muszą być przechowywane w sposób ciągły (w odróżnieniu do tablic) i to daje możliwość dynamicznego zarządzania pamięcią. W omawianej poniżej implementacji, została wykorzystana lista wiązana wykorzystująca wskaźniki *head* oraz *end* (w literaturze szeroko znana jako *tail*). *Head* wskazuje na pierwszy węzeł listy, a *end* wskazuje na ostatni węzeł listy. Dzięki wskaźnikowi *head* można w czasie stałym $O(1)$ dodawać i usuwać elementy z początku listy. Wskaźnik *end* pozwala na dodawanie na koniec listy w czasie stałym $O(1)$, bez konieczności iterowania przez całą listę. Brak wskaźnika *end* wymuszałby przy operacjach dodawania na koniec przechodzenie przez całą listę co miałyby złożoność $O(n)$. Usuwanie z końca listy niestety ma złożoność $O(n)$, ponieważ mimo wskaźnika *end* i tak musi znaleźć przedostatni element. Taka sama złożoność obliczeniowa dotyczy się również operacji wyszukiwania elementu, dodawania i usuwania ze środka.

2 Implementacja

2.1 Tablica dynamiczna

Implementacja tablicy dynamicznej polegała na tym, że utworzono klasę *DynaicArray*, w której utworzono wskaźnik na tablicę (*arr*) przechowujące dane w ciągłym bloku pamięci, liczbę przechowywanych elementów (*size*) oraz całkowitą dostępną przestrzeń w tablicy (*capacity*). Zarządzanie pamięcią odbywało się poprzez alokowanie początkowego bloku pamięci w konstruktorze (*new int[capacity]*), zwalnianie całej pamięci w destruktorze (*delete[] arr*) oraz automatycznym zwiększaniu pojemności metodą (*resize()*-podeajanie rozmiaru). Operacje dodawania elementów zostały zawarte w metodach: *pushBack*, *pushFront*, *pushAt*. Operacje usuwania elementów zostały zawarte w metodach: *popback*, *popFront*, *popAt*. Wyszukiwanie elementów zostało wykonane za pomocą metody *search()*, a dostęp do elementów za pomocą *get()*. Zaimplementowano również obsługę wyjątków takich jak: sprawdzanie poprawności indeksu, automatyczne powiększanie tablicy przy braku miejsca oraz wyrzucania wyjątków przy nieprawidłowym dostępie.

```

class DynamicArray {
private:
    int* arr;
    int size;
    int capacity;
    void resize();

public:
    DynamicArray(int set_capacity);
    ~DynamicArray();

    void pushBack(int val);
    void pushFront(int val);
    void pushAt(int index, int val);

    void popBack();
    void popFront();
    void popAt(int index);

    int search(int val);
    int get(int index);

    void print() const;
};

```

Rysunek 1: Struktura tablicy dynamicznej

2.2 Lista wiązana

Implementacja listy wiązanej jednokierunkowej polegała na utworzeniu na sam początek struktury węzła (*node* zawierającą elementy takie jak: wartość liczbowa (*data*) oraz wskaźnik na następny węzeł (*next*). Następnie w klasie *LinkedList* mamy wskaźnik na początek listy (*head*), wskaźnik na koniec listy (*end*) oraz licznik elementów (*counter*). Oprócz tego mamy metody takie dodawanie, usuwanie elementów z początku, końca i wybranej pozycji listy, wyszukiwanie danego elementu, wyświetlanie zawartości listy oraz sprawdzenie czy lista jest pusta, czyszczenie listy przez destruktor oraz sprawdzenie rozmiaru listy. Zarządzanie pamięcią jest obsługiwane za pomocą: dynamicznej alokacji węzła przy dodawaniu (*new Node*), zwalniania pamięci przy usuwaniu (*delete*). W kodzie również użyto obsługi wyjątków przy przypadkach gdy lista jest pusta, lista ma jeden element lub podano nieprawidłowe pozycje.

```

struct Node {
    int data;
    Node* next;

    Node(int val);
    void showValue() const;
};

class LinkedList {
private:
    Node* head;
    Node* end;
    int counter;

public:
    LinkedList();
    ~LinkedList();

    bool isEmpty() const;
    int size() const;

    void addToStart(int val);
    void addToEnd(int val);
    void addToPosition(int val, int pos);

    void deleteFromStart();
    void deleteFromEnd();
    void deleteFromPos(int pos);

    int find(int findVal);
    void show() const;
};

```

Rysunek 2: Struktura listy jednokierunkowej wiązanej

3 Badania

Badania wydajności operacji na tablicy dynamicznej oraz liście wiązanej zostały przeprowadzone na komputerze o poniższej specyfikacji sprzętowej i programowej:

- **Procesor:** Intel(R) Core(TM) i5-14600K
- **Liczba rdzeni fizycznych:** 14
- **Liczba wątków logicznych:** 20
- **Pamięć operacyjna RAM:** 16 GB
- **System operacyjny:** Microsoft Windows 10 Home 64-bit
- **Wersja kompilatora:** Microsoft Visual C++ (MSVC)

3.1 Implementacja

W celu zbadania efektywności czasowej poszczególnych operacji na tablicy dynamicznej oraz liście wiązanej, zaimplementowaliśmy dedykowany program testowy w języku C++. Testy zostały przeprowa-

dzione w oparciu o bibliotekę <chrono>, która umożliwia precyzyjny pomiar czasu wykonania operacji w nanosekundach.

Dla każdej operacji przygotowaliśmy pętlę powtarzającą daną operację **50 razy** (il = 50) na wcześniej przygotowanych strukturach zawierających **10 000 elementów** (rozmiar = 10000). Dzięki temu możliwe było uzyskanie uśrednionego czasu wykonania, co zwiększa wiarygodność wyników. Dodatkowo przeprowadziliśmy tę procedurę 10 razy aby jeszcze bardziej uwiarygodnić nasze wyniki

Każdy pomiar był realizowany w następujący sposób:

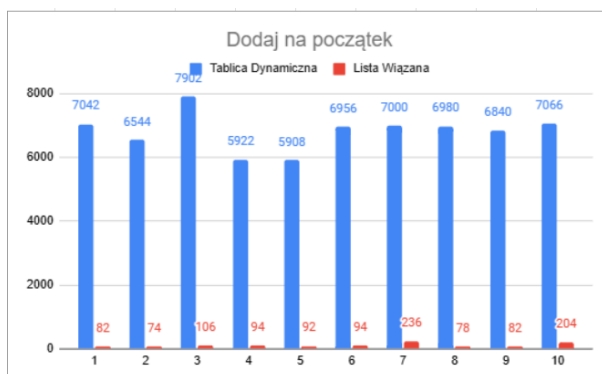
1. Przed pomiarem wykonywano przygotowanie struktury (np. pushBack(i), addToEnd(i)) w celu uzyskania pełnej listy/tablicy o ustalonym rozmiarze.
2. Właściwa operacja (np. arr.popBack() lub list.deleteFromEnd()) była wykonywana w zakresie jednej iteracji, której czas mierzono za pomocą high_resolution_clock.
3. Po każdej iteracji struktura była przywracana do stanu wyjściowego (np. przez usunięcie dodanego elementu), tak aby warunki każdej próby były takie same.
4. Czasy z każdej iteracji były sumowane w zmiennej licznik typu long long, a następnie dzielone przez liczbę iteracji w celu wyliczenia średniej.

Dzięki ujednoliceniu schematu testowania oraz zastosowaniu tych samych danych wejściowych dla obu struktur, uzyskano porównywalne i miarodajne wyniki, które pozwalają na analizę teoretycznej oraz praktycznej złożoności czasowej.

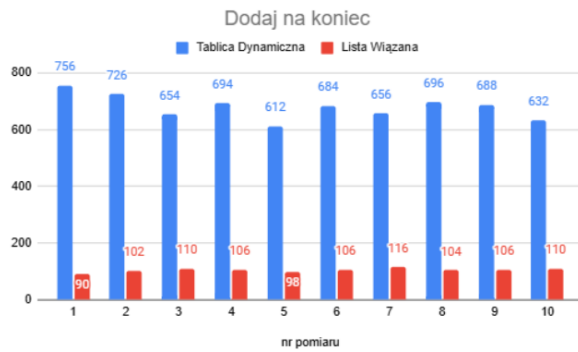
```
licznik = 0;
for (int i = 0; i < il; i++)
{
    start = high_resolution_clock::now();
    arr.pushBack(2137);
    stop = high_resolution_clock::now();
    licznik += duration_cast<nanoseconds>(stop - start).count();
    arr.popBack();
}
cout << licznik / il << endl;
```

Rysunek 3: Przykładowa implementacja badania wydajności

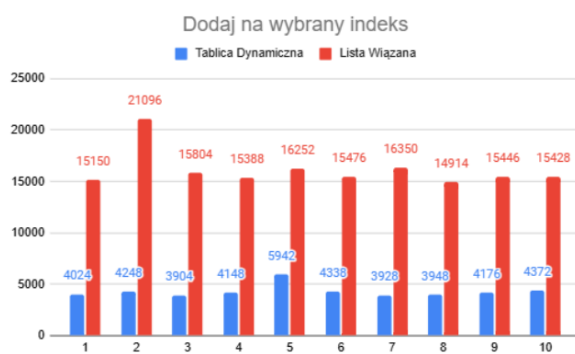
3.2 Dodawanie na początku

Rysunek 4: Wykres przedstawiający porównanie operacji dodawania na początku dla obu struktur.

Rysunek 5: Wykres przedstawiający porównanie operacji dodawania na końcu dla obu struktur

Rysunek 6: Wykres przedstawiający porównanie operacji dodawania na początku dla obu struktur

3.3 Dodawanie na końcu

3.4 Dodawanie na pozycji

3.5 Usuwanie z początku

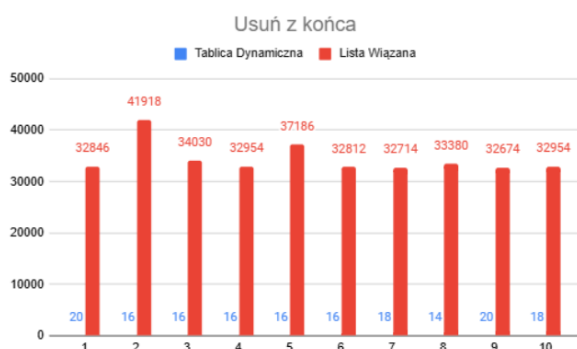
3.6 Usuwanie z końca

3.7 Usuwanie z pozycji

3.8 Wyszukiwanie zadanego elementu

Rysunek 7: Przykładowa implementacja badania wydajności

Rysunek 8: Przykładowa implementacja badania wydajności

3.9 Tabele z wynikami

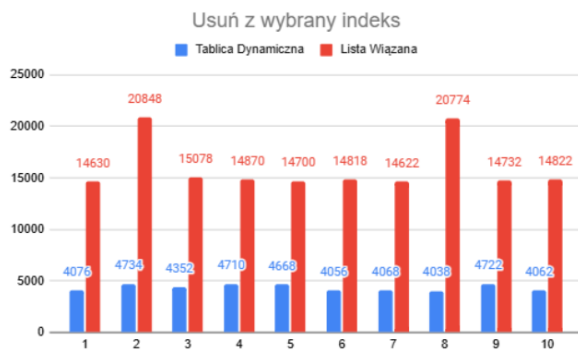
Operacje na początku listy są bardzo szybkie, ponieważ wymagają jedynie zmiany referencji. Operacje na danej pozycji są już bardziej czasochłonne, ponieważ trzeba przeiterować przez całą listę. W tablicy dynamicznej operacje na końcu są relatywnie szybkie ze względu na implementację. Operacje z początku i konkretną pozycją są wolniejsze ze względu na przesuwanie elementów w tablicy. Przy operacjach sekwencyjnych, czyli podczas przeszukiwania elementów w strukturze tablica dynamiczna wydaje się dużo bardziej efektywna. Natomiast lista wiązana dużo lepiej się sprawdza przy operacjach wymagających zmiany na początku i końcu.

4 Wnioski

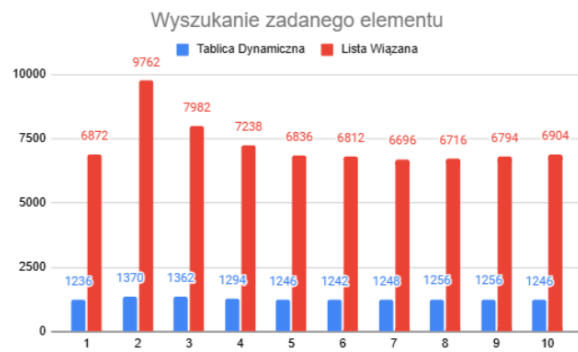
Tablica dynamiczna wykonuje operacje na końcu tabeli dużo szybciej niż na początku i w środku tabeli ponieważ nie musi przesuwać elementów. Usuwanie elementów z końca daje najniższe czasy co zgadza się z teorią. Dodawanie na końcu daje większe czasy niż usuwanie ze względu na przypadki w których konieczne jest realokowanie tablicy przy jej przepełnieniu co również jest zgodne z teorią ($O(1)$ w większości przypadków i $O(n)$ przy realokacji).

Lista wiązana ma dobre czasy podczas dodawania elementów na końcu (dzięki zaimplementowaniu *head* i *end*) i na początku oraz usuwania z początku i zgadza się to z teorią ($O(1)$), dzieje się tak ponieważ wymagają tylko zmiany referencji. Usuwanie z końca jest nieoptymalne ze względu na potrzebę przejścia przez całą listę w celu poszukiwania przedostatniego elementu, mimo użycia tutaj *enda* (*taila*). To również zgadza się z teorią. Operacje w środku listy oraz wyszukiwanie danego elementu ma zamierzony oczekiwany wynik według teorii, ponieważ iteruje po wszystkich elementach z listy.

Rysunek 9: Przykładowa implementacja badania wydajności

Rysunek 10: Wykres przedstawiający porównanie operacji wyszukiwania na końcu dla obu struktur

Lista wiązana - czas (nanosekundy)										
nr pomiaru	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
dodaj na koniec	90	102	110	106	98	106	116	104	106	110
dodaj na początek	82	74	106	94	92	94	236	78	82	204
dodaj na wybrany indeks	15150	21096	15804	15388	16252	15476	16350	14914	15446	15428
usuń z końca	32846	41918	34030	32954	37186	32812	32714	33380	32674	32954
usuń z początku	84	72	126	84	90	76	82	86	82	82
usuń z wybrany indeks	14630	20848	15078	14870	14700	14818	14622	20774	14732	14822
szukaj	6872	9762	7982	7238	6836	6812	6696	6716	6794	6904

Rysunek 11: Tabela z wynikami czasu wykonywania danych operacji dla listy jednokierunkowej wiązanej.

Tablica Dynamiczna - czas (nanosekundy)										
nr pomiaru	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
dodaj na koniec	756	726	654	694	612	684	656	696	688	632
dodaj na początek	7042	6544	7902	5922	5908	6956	7000	6980	6840	7066
dodaj na wybrany indeks	4024	4248	3904	4148	5942	4338	3928	3948	4176	4372
usuń z końca	20	16	16	16	16	16	18	14	20	18
usuń z początku	8216	8248	10230	9066	8680	8014	8748	8686	8382	7942
usuń z wybrany indeks	4076	4734	4352	4710	4668	4056	4068	4038	4722	4062
szukaj	1236	1370	1362	1294	1246	1242	1248	1256	1256	1246

Rysunek 12: Tabela z wynikami czasu wykonywania danych operacji dla tablicy dynamicznej.

Średnia - czas (nanosekundy)		
	Tablica Dynamiczna	Lista wiązana
dodaj na koniec	680	105
dodaj na początek	6816	114
dodaj na wybrany indeks	4303	16130
usuń z końca	17	34347
usuń z początku	8621	86
usuń z wybrany indeks	4349	15989
szukaj	1276	7261

Rysunek 13: Tabela z wynikami średniego czasu wykonywania danych operacji dla obu struktur.